

Έκδοση και κυκλοφορία-Ευρώ

Η ΕΚΤ και οι κεντρικές τράπεζες των χωρών της ζώνης του ευρώ έχουν από νομική άποψη δικαίωμα να εκδίδουν τραπεζογραμμάτια ευρώ. Στην πράξη, μόνο οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) εκδίδουν σε φυσική μορφή και αποσύρουν από την κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια (και κέρματα) ευρώ. Η ΕΚΤ δεν διαθέτει ταμεία και δεν διαχειρίζεται με κανέναν τρόπο μετρητά. Όσον αφορά τα κέρματα ευρώ, οι νόμιμοι εκδότες είναι οι χώρες της ζώνης του ευρώ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συντονίζει όλα τα θέματα που αφορούν τα κέρματα σε επίπεδο ζώνης ευρώ. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. τον [δικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#).

Η ΕΚΤ επιβλέπει τις δραστηριότητες των ΕθνΚΤ και προβαίνει σε περαιτέρω εναρμόνιση των υπηρεσιών ταμειακών συναλλαγών εντός της ζώνης του ευρώ, ενώ οι ΕθνΚΤ είναι αρμόδιες για την ορθή λειτουργία των συστημάτων διανομής χρήματος των χωρών τους. Οι ΕθνΚΤ θέτουν σε κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια και κέρματα μέσω του τραπεζικού συστήματος και, σε μικρότερο βαθμό, του λιανικού εμπορίου. Η ΕΚΤ δεν μπορεί να εκτελέσει αυτές τις εργασίες, καθώς δεν διαθέτει ούτε τις υπηρεσίες ούτε τις εγκαταστάσεις, δηλαδή μονάδες διανομής, μονάδες επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων, θησαυροφυλάκια, κ.λπ.

Από την εισαγωγή του ευρώ ο αριθμός τραπεζογραμμάτων σε κυκλοφορία αυξάνεται σταθερά. Τα τραπεζογραμμάτια που χρησιμοποιούνται περισσότερο για τις καθημερινές πληρωμές είναι τα τραπεζογραμμάτια χαμηλής και μεσαίας αξίας. Τα τραπεζογραμμάτια υψηλότερης αξίας χρησιμοποιούνται κυρίως ως μέσο αποθήκευσης αξίας και για ακριβές αγορές.

Κυκλοφορία εντός της ζώνης του ευρώ

Τα τραπεζογραμμάτια (και τα κέρματα) ευρώ κυκλοφορούν ευρέως στη ζώνη του ευρώ, κυρίως λόγω του τουρισμού, των επαγγελματικών ταξιδιών και της διενέργειας διασυνοριακών αγορών. Πριν από την εισαγωγή του ευρώ, τα εθνικά τραπεζογραμμάτια κινούνταν επίσης διασυνοριακά, αν και σε πολύ μικρότερο βαθμό, και στη συνέχεια έπρεπε να «επαναπατρίζονται» στην κεντρική τράπεζα που τα είχε εκδώσει, κυρίως μέσω του συστήματος των εμπορικών τραπεζών. Με το ευρώ, αυτός ο επαναπατρισμός δεν είναι πλέον απαραίτητος. Ωστόσο, επειδή μεγάλες ποσότητες τραπεζογραμμάτων ευρώ δεν παραμένουν στη χώρα στην οποία εκδόθηκαν αλλά μεταφέρονται και δαπανώνται σε άλλες χώρες της ζώνης του ευρώ, οι κεντρικές τράπεζες φροντίζουν να διανέμουν τα τραπεζογραμμάτια εκ νέου, ούτως ώστε να μην υπάρχει έλλειψη σε μια χώρα και πλεόνασμα σε άλλη. Αυτές οι μαζικές μεταφορές συντονίζονται κεντρικά και χρηματοδοτούνται από την ΕΚΤ.

Για πληροφορίες σχετικά με τις ποσότητες των ονομαστικών αξιών των τραπεζογραμμάτων (και των κερμάτων) που βρίσκονται σε κυκλοφορία στη ζώνη του ευρώ, επισκεφθείτε την [ενότητα για τα στατιστικά στοιχεία](#).

Κυκλοφορία εκτός της ζώνης του ευρώ

Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ δεν χρησιμοποιούνται μόνο από τους κατοίκους της ζώνης του ευρώ. Το ευρώ είναι διεθνές νόμισμα. Αυτό σημαίνει ότι κάποια τραπεζογραμμάτια ευρώ καταλήγουν σε χώρες εκτός της ζώνης του ευρώ και παραμένουν εκεί. Εκτιμάται ότι, σε όρους αξίας, περίπου 20% έως 25% των τραπεζογραμματίων ευρώ σε κυκλοφορία διακρατείται εκτός της ζώνης του ευρώ, ιδίως σε γειτονικές χώρες. Η ζήτηση για τραπεζογραμμάτια ευρώ αυξήθηκε απότομα, ιδίως σε χώρες της ανατολικής Ευρώπης που δεν είναι μέλη της ΕΕ, όταν ξέσπασε η χρηματοπιστωτική κρίση το 2008 και τα εθνικά νομίσματα υποτιμήθηκαν έναντι του ευρώ. Αυτά τα τραπεζογραμμάτια ευρώ παραμένουν σε κυκλοφορία, γεγονός που υποδηλώνει ότι διακρατούνται από μη κατοίκους της ζώνης του ευρώ.

Ο κύκλος των μετρητών

Τα τραπεζογραμμάτια ακολουθούν συγκεκριμένη διαδρομή στην οικονομία. Οι εμπορικές τράπεζες εφοδιάζονται με τραπεζογραμμάτια από τις κεντρικές τράπεζες και στη συνέχεια προμηθεύουν το κοινό μέσω μηχανημάτων διάθεσης τραπεζογραμματίων. Οι άνθρωποι τα ξοδεύουν σε καταστήματα, αγορές και άλλα μέρη, και στη συνέχεια οι έμποροι και οι λοιποί αποδέκτες τα καταθέτουν στις τράπεζές τους. Οι τράπεζες και άλλοι φορείς διαχείρισης μετρητών είτε τα αποστέλλουν πίσω στην κεντρική τράπεζα της χώρα τους είτε τα **θέτουν εκ νέου σε κυκλοφορία** αφού ελέγξουν τη γνησιότητά τους και την «καταληλότητα» τους προς κυκλοφορία.

Η οργάνωση της αλυσίδας εφοδιασμού με μετρητά διαφέρει από χώρα σε χώρα και εξαρτάται από παράγοντες, όπως:

- η διάρθρωση της κεντρικής τράπεζας, συμπεριλαμβανομένου του δικτύου υποκαταστημάτων της,
 - οι εμπορικές τράπεζες και τα δικά τους δίκτυα καταστημάτων,
 - το νομικό καθεστώς,
 - οι συναλλακτικές συνήθειες του κοινού,
 - η υποδομή των εταιρειών χρηματοποστολών που δραστηριοποιούνται στην αγορά,
 - τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά, η ιστορία και οι παραδόσεις της κάθε χώρας.
- Παρά τις εν λόγω διαφορές, το Ευρωσύστημα εξακολουθεί να επιδιώκει μεγαλύτερη σύγκλιση των υπηρεσιών ταμειακών συναλλαγών των κεντρικών τραπεζών της ζώνης του ευρώ. Γίνονται διαβουλεύσεις με ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι εμπορικές τράπεζες, οι εταιρείες χρηματοποστολών και άλλοι φορείς που διαχειρίζονται μετρητά, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η αυξημένη εναρμόνιση και ενοποίηση θα επιτρέψει στους ενδιαφερόμενους φορείς να αποκομίσουν μεγαλύτερα οφέλη από το ενιαίο νόμισμα.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. την [Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ](#).

Γνήσιο ή πλαστό;

Τα τραπεζογραμμάτια πρέπει να είναι γνήσια και υψηλής ποιότητας για να χαίρουν της εμπιστοσύνης των ανθρώπων. Γι' αυτό, οι ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ διαθέτουν πλήρως αυτοματοποιημένα μηχανήματα επεξεργασίας τα οποία ελέγχουν ότι τα τραπεζογραμμάτια είναι γνήσια και σε αρκετά καλή κατάσταση για την εκ νέου θέση τους σε κυκλοφορία.

Πηγή: [European Central Bank \(europa.eu\)](http://europa.eu)